

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
Кафедра диференціальної і спеціальної психології

Проректор з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія особистісного та професійного зростання

Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 053 «Психологія»

Освітньо-професійна програма: «Психологія»

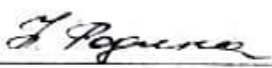
ОНУ
2022

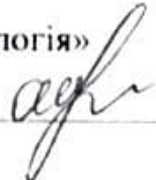
Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія особистісного та професійного зростання». Одеса: ОНУ, 2022. 11 с.

Розробник: Тетяна ЧЕРНЯВСЬКА, доктор психологічних наук,
професор кафедри диференціальної і спеціальної психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри диференціальної і спеціальної психології

Протокол № 1 від. «31» 08 2022 р.

Завідувач кафедри (Наталія РОДІНА)

Погоджено із гарантом ОПП «Психологія»
 (Оксана КОНОНЕНКО)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК)

Факультету психології і соціальної роботи

Протокол № 1 від. «31» 08 2022 р.

Голова НМК (Маргарита КРЕМЕНЧУЦЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від. « ____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від. « ____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> Спеціальність <u>053 Психологія</u> Рівень вищої освіти: <u>третій (доктор філософії)</u>	<i>Вибіркова дисципліна</i>
		<i>Рік підготовки:</i>
		2-й
		<i>Семестр</i>
		2-й
		<i>Лекції</i>
		12 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		10 год.
		<i>Лабораторні</i>
		<i>Самостійна робота</i>
		68 год.
		Форма підсумкового контролю: <u>залік</u>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - формування у здобувачів систематизованих уявлень, теоретичних знань та практичних умінь, які дозволять їм адекватно і ефективно використовувати одержані психологічні знання в своїй професійній діяльності.

Завдання:

- формувати уявлення щодо життєвого світу та досвіду особистості, життєвого вибору особистості;
- формувати психологічні знання щодо змісту і структури професійної діяльності;
- ознайомити здобувачів із психологічними типологіями професійної діяльності як основи вивчення особистості професіонала;
- сприяти розвитку мотиваційної спрямованість особистості ефективного професіонала;
- формувати уявлення щодо криз як імпульсу, що підштовхує людину до іншої, зміненої, відредагрованої траєкторії саморозвитку;
- сприяти усвідомленню закономірностей професійного становлення та особистісного зростання суб'єктів професійної діяльності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі психології, в тому числі професійної та/або дослідницько інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних психологічних знань та/або професійної практики.

Загальні та спеціальні компетентності:

ЗК 3. Здатність планувати і здійснювати комплексні самостійні дослідження на основі системного наукового світогляду із застосуванням сучасних інформаційноцифрових та комунікаційних технологій.

СК 4. Здатність до самоменеджменту, планування і розв'язування задач власного професійного і особистісного зростання, відповідальність за навчання інших при проведенні науково-педагогічної діяльності.

СК 6. Здатність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації на державній та іноземній мовах.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

ПРН 3. Знати та переосмислювати існуючі та \ або створювати (за потреби) нові теоретичні моделі та психологічні підходи до аналізу й інтерпретації одержаних результатів наукового дослідження.

ПРН 6. Планувати та реалізувати на практиці оригінальне самостійне наукове психологічне дослідження, яке має наукову новизну, теоретичну і практичну цінність і сприяє розв'язанню значущих наукових та соціальних проблем.

ПРН 10. Створювати та впроваджувати інноваційнодослідницькі проекти у різних сферах суспільного життя.

ПРН 14. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел на основі сучасних методологій наукової діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій.

ПРН 16. Дотримуватись з опорою на закон етичних норм, враховувати авторське право та норми академічної доброчесності при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково-педагогічній діяльності.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- професійно важливі особистісні якості суб'єктів професійної діяльності;

- психологічні типології професійної діяльності;
- особливості мотиваційної спрямованості особистості професіонала;
- роль криз в особистісному зростанні;
- сприяти усвідомленню закономірностей професійного становлення та особистісного зростання суб'єктів професійної діяльності.

вміти:

- застосовувати знання про психологічні типології професійної діяльності для покращення взаємин у професійній діяльності;
- володіти знанням про вікові стадії і динаміку розвитку людини у професійній діяльності;
- усвідомлювати, використовувати і розвивати свої сильні сторони і мінімізувати свої обмеження у професійній діяльності;
- адаптуватися до нових ситуацій, що постійно змінюються;
- надихати особистим прикладом оточуючих;
- використовувати засоби професійного становлення та особистісного зростання суб'єкта професійної діяльності.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ І СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Професійна діяльність та розвиток особистості як суб'єкта життя

Життєвий світ та досвід особистості (О. Асмолов, Ф. Василюк, Д. Леонтьєв, Т. Титаренко). Життєвий вибір особистості (М. Мамардашвілі). Професійна діяльність: зміст, структура. Проблема взаємної детермінації особистості та виконуваної професійної діяльності. Психологічні типології професійної діяльності як основа вивчення особистості професіонала (Г. Айзенк, Р. Кеттелл, Є. Клімов, З. Фрейд, Дж. Холланд, К. Юнг, Майерс-Бриггс. Вивчення типів особистості покращує взаємини у професійній діяльності. Як упоратися з різними типами людей на роботі.

Тема 2. Мотиваційна спрямованість особистості ефективного професіонала

Підходи до дослідження мотивації організаційної поведінки.

Ієрархія цінності людських потреб (А. Маслоу). Визначення актуальних потреб особистості. Комплекс Іони: психологічний механізм, що перешкоджає особистісному зростанню. Як звільнитися від комплексу Іони? Характеристики людей, що самоактуалізуються. Шляхи наближення до самоактуалізації. Стимулювання прагнення до самоактуалізації. Теоретичні засади мотивування персоналу в організації.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Тема 3. Роль криз в особистісному зростанні

Кризи професійного становлення. Криза як шанс, як імпульс, що підштовхує людину до іншої, зміненої, відредагованої траєкторії саморозвитку. Вікові кризи (Е. Еріксон, Г. Шихі). Причини чому дуже мало людей досягають справжньої особистісної зрілості? Як саме кризи впливають на саморозвиток особистості у професійній діяльності?

Тема 4. Професійне вигорання: сутність, психологічна підтримка та супровід особистості у професійній діяльності

Працездатність та її динаміка. Біоритми і праця. Види порушення працездатності та їх профілактика. Професійне вигорання: сутність, профілактика. Трудоголізм – це фактор ефективної діяльності чи предиктор багатьох проблем? Особливості професійної деформації різних рівнів успішності у професійній діяльності. Методи і засоби профілактики стомлення. Стилі емоціонального лідерства (Д. Гоулман). Емоційний

інтелект на роботі.

Тема 5. Особистісний потенціал та професійне зростання

Особистісний потенціал та професійне зростання. Яка самооцінка сприяє успішності у професійній діяльності? Сприяння усвідомленню закономірностей професійного становлення та особистісного зростання суб'єктів професійної діяльності. Психологічне забезпечення розвитку успішності особистості у професійній діяльності. Я-концепція успішного професіонала. Динамічна модель успішності особистості в бізнесі (Т. Чернявська).

Тема 6. Сучасні погляди на розвиток професійної кар'єри

Поняття професійної кар'єри, її типи, функції та чинники впливу. Поняття про кар'єрні стратегії. Вікові особливості побудови кар'єри суб'єктом професійної діяльності. Типові етапи кар'єрного розвитку особистості. Життєві принципи для тих, хто хоче зробити кар'єру і досягти успіху в житті. Антикар'єрні типи людей. Планування та управління професійною кар'єрою. Розвиток внутрішньої організаційної кар'єри.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем, змістових модулів	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Л	п/с	лаб	с.р
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ І СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ					
Тема 1. Професійна діяльність та розвиток особистості як суб'єкта життя	16	2	2		12
Тема 2. Мотиваційна спрямованість особистості ефективного професіонала	16	2	2		12
Разом за змістовим модулем 1	32	4	4		24
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ОСОБИСТОСТІ					
Тема 3. Роль криз в особистісному зростанні	15	2	2		11
Тема 4. Професійне вигорання: сутність, психологічна підтримка та супровід особистості у професійній діяльності	13	2			11
Тема 5. Особистісний потенціал та професійне зростання	15	2	2		11
Тема 6. Сучасні погляди на розвиток професійної кар'єри	15	2	2		11
Разом за змістовим модулем 2	58	8	6		44
Усього годин	90	12	10		68

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Психологічні типології професійної діяльності як основа вивчення особистості професіонала	2
2	Мотиваційна спрямованість особистості ефективного професіонала	2

3	Криза як імпульс, що підштовхує людину до іншої, зміненої, відредагрованої траєкторії саморозвитку	2
4	Професійне вигорання: сутність, профілактика	2
5	Стили емоціонального лідерства (Д. Гоулман).	2
	Разом	10

Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

7. Самостійна робота

№	Назва теми/види завдань	Кількість годин
1	Фактори формування особистісних лідерських властивостей (доповідь-презентація).	6
2	Розвиток творчих здібностей як професійно важливих (реферат).	6
3	Психологічні навантаження і перевантаження у професійній діяльності (есе).	6
4	Біологічні ритми та їх вплив на ефективність професійної діяльності (реферат).	6
5	Професійна деформація та засоби її подолання (анотація).	7
6	Фактори, які впливають на виникнення агресивної поведінки (доповідь-презентація).	7
7	Психологічна підготовка персоналу організації до роботи в умовах змін, у кризових умовах (реферат).	7
8	Емоційний інтелект у професійній комунікації (практичне завдання).	7
9	Життєві принципи для тих, хто хоче зробити кар'єру і досягти успіху в житті (практичне завдання).	8
10	Планування та управління професійною кар'єрою (реферат).	8
	Разом	68

8. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій, обговорення у групі практичних та самостійних завдань;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрація (у вигляді роздаткового ілюстративного матеріалу), ілюстрація;
- практичні методи: виконання практичних завдань, вправи, підготовка і здійснення виступів перед аудиторією.

Самостійна робота включає роботу з навчально-методичною літературою та виконання самостійних завдань: анотування, складання реферату та есе, підготовку презентацій та практичних завдань.

9. Форми контролю і методи оцінювання (у т. ч. критерії оцінювання результатів навчання)

При вивченні навчальної дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться з метою визначення рівня підготовленості студента

з певних тем, розділів робочої навчальної програми, якості виконання конкретних завдань та здійснюється впродовж семестру під час проведення аудиторних занять (лекції, практичні заняття) та при виконанні самостійної роботи.

Об'єктом поточного оцінювання є:

- програмний матеріал, який викладається на лекціях;
- питання і проблеми, що розглядаються та обговорюються на практичних заняттях;
- програмний матеріал для самостійного вивчення, який передбачений робочою

програмою та включає: реферати, презентації, практичні завдання.

Форма підсумкового контролю – залік. Залік виставляється за результатами роботи здобувача впродовж усього семестру. Підсумкова оцінка визначається як проста сума балів за результатами поточного контролю за 100-бальною шкалою.

Здобувач одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Відмінно	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки, залучає до підготовки як основну, так і додаткову літературу (монографії, періодичні видання, першоджерела, тощо). Може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичного завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу;
Добре	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, послуговується науковою термінологією, залучає основну і додаткову літературу. За зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
Задовільно	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає істотні неточності та помилки. Може використовувати знання для стандартних практичних ситуацій, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Незадовільно з можливістю відпрацювання	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни. Планує та виконує частину практичних завдань, відсутні сформовані уміння та навички.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Максим к-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Презентація	3	здатність студента презентувати доповідь відповідно змісту навчального матеріалу та супроводити її оригінальним візуальним представленням.
Реферат	3	здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела; продемонструвати дотримання лексичних, фразеологічних, граматичних і стилістичних норм української літературної мови.
Анотування наукових книг та статей	2	вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені автором; продемонструвати дотримання лексичних, фразеологічних, граматичних і стилістичних норм української літературної мови.
Есе	1	здатність продемонструвати розвиток власної думки, зосереджений на обговорюваній проблемі висловлювання; продемонструвати дотримання лексичних, фразеологічних, граматичних і стилістичних норм української літературної мови.
Практичне завдання	1	Самостійність та змістовність виконання практичного завдання. Його відповідність поставленим цілям.

10. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Психологія професійної діяльності як галузь практичної психології.
2. Мета та завдання дисципліни «Психологія особистісного та професійного зростання».
3. Вибір професійної діяльності.
4. Професії: від минулого до сучасного.
5. Особистість професіонала у світі.
6. Життєвий світ особистості.
7. Поняття «життєвого досвіду» особистості.
8. Гендерні інтерпретації життєвого досвіду.
9. Життєвий шлях людини, що реалізує себе у професійній діяльності.
10. Психологічна структура професійної діяльності.
11. Як упоратися з різними типами людей на роботі?
12. Підходи до дослідження мотивації організаційної поведінки.
13. Теоретичні засади мотивування персоналу в організації.
14. Основні теорії мотивації.
15. Характеристика системи мотивування персоналу.
16. Самомотивація та прийоми її стимулювання.
17. Ієрархія цінності людських потреб (А. Маслоу).
18. Визначення актуальних потреб особистості.
19. Комплекс Іони: сутність, як від нього звільнитися.
20. Психологічний механізм, що перешкоджає особистісному зростанню.
21. Характеристики людей, що самоактуалізуються.
22. Шляхи: як наблизитися до самоактуалізації.
23. Стимулювання прагнення до самоактуалізації.
24. Вплив мотивації досягнення, метапотреб на ефективність професійної діяльності.

25. Роль криз в особистісному зростанні.
26. Кризи професійного становлення.
27. Криза як шанс, як імпульс, що підштовхує людину до іншої, зміненої, відредагованої траєкторії саморозвитку.
28. Вікові кризи (Е. Еріксон, Г. Шихі).
29. Причини того, чому дуже мало людей досягають справжньої особистісної зрілості?
30. Як саме кризи впливають на саморозвиток особистості?
31. Професійне вигорання: сутність, профілактика.
32. Психологічна підтримка та супровід особистості у професійному вигоранні особистості.
33. Працездатність та її динаміка.
34. Біоритми і праця.
35. Види порушення працездатності та їх профілактика.
36. Трудоголізм – це фактор ефективної діяльності чи предиктор багатьох проблем?
37. Особливості професійної деформацій різних рівнів успішності у професійній діяльності.
38. Методи і засоби профілактики стомлення.
39. Стилi емоціонального лідерства (Д. Гоулман).
40. Емоційний інтелект на роботі.
41. Особистість та професія: психологічна підтримка та супровід.
42. Особистісний потенціал та професійне зростання.
43. Сприяння усвідомленню закономірностей професійного становлення та особистісного зростання суб'єктів професійної діяльності.
44. Психологічне забезпечення розвитку успішності особистості у професійній діяльності.
45. Я-концепція успішного професіонала.
46. Яка самооцінка сприяє успішності у професійній діяльності?
47. Динамічна модель успішності особистості в бізнесі (Т. Чернявська).
48. Особистісна самоефективність.
49. Психологічні засоби підвищення особистої ефективності у професійній діяльності.
50. Особливості ідентичності та процесу самоідентифікації.
51. Соціальна ідентичність в професійній діяльності.
52. «Я»-концепція особистості.
53. Розвиток особистості в процесі професійного становлення.
54. Сучасні погляди на розвиток професійної кар'єри.
55. Поняття професійної кар'єри, її типи, функції та чинники впливу.
56. Поняття про кар'єрні стратегії.
57. Вікові особливості побудови кар'єри суб'єктом праці.
58. Типові етапи кар'єрного розвитку особистості.
59. Планування та управління кар'єрою.
60. Розвиток внутрішньо організаційної кар'єри.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточний та періодичний контроль							Сума балів
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2				Індивідуальне самостійне завдання	
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
15	15	15	15	15	15	10	
30		60				100	

T1, T2, ..., T6 – теми лекцій

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За 100-бальною шкалою	Оцінка ECTS	За національною шкалою
		для заліку
90 - 100	A	відмінно
85 - 89	B	добре
75 - 84	C	
70 - 74	D	
60 - 69	E	задовільно
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Навчально-методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни;
- Мультимедійні презентації;
- Силабус;
- допоміжний роздатковий матеріал.

13. Рекомендована література

Основна

1. Гоулман Д. Емоційний інтелект у бізнесі. Як стати успішним у житті та кар'єрі; [пер. з англ. Ю. Шекет]. Харків.: Vivat. 2021, 528 с.
2. Личность профессионала в современном мире / Отв. ред. Л.Г. Дикая, А.Л. Журавлева. 2013. 944 с. URL: <https://cutt.ly/sKR9yfk>
3. Карамушка Л.М., Ткалич М.Г. Самоактуалізація менеджерів у професійно-управлінській діяльності (на матеріалі діяльності комерційних організацій): монографія. Київ – Запоріжжя: Просвіта, 2009. 260 с.
4. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Теорія і практика професійного психологічного відбору: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ніка-Центр. 2010. 536 с.
5. Маслоу А. Дальние пределы человеческой психики; [пер. с англ. А.М. Татлыдаевой]. 1999. 432 с. URL: <https://cutt.ly/aKEsnC8>
6. Особистісно-професійне зростання: психологічні тренінги: навчально методичний посібник / За ред. проф. Л.В. Долинської, проф. О.В. Темрук. К.: Каравела, 2017. 560 с.
7. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: навч. посібник. 3-тє вид. К.: Каравела, 2012. 248 с.
8. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості. К.: Каравела, 2013. 372 с.
9. Чернявская Т.П. Психология успешности личности в бизнесе: монография. Одесса: Астропринт, 2010. 288 с. URL
10. Чиксентмихайи М. Поток. Психология оптимального переживания. 2015. 461 с. URL: <https://cutt.ly/GKR92uG>

Додаткова

1. Батлер-Боудон Т. 50 великих книг по психологии; [пер. с англ. В. Соколовой]. 2012. 608 с. URL: <https://cutt.ly/8KR1ygp>
2. Блінов О. А. Вплив сучасних та постсучасних HR-технологій на вдосконалення трудових відносин в умовах українського ринку праці: риси трансформацій

// Удосконалення трудових відносин як основа стійкості та розвитку громадянського суспільства: монографія / В. Є. Шедяков, О. А. Блінов, П. Д. Морозов // заг. ред. П. Д. Морозова. К.: Задруга, 2014. 320 с.

3. Бранден Н. Шесть столпов самооценки; [пер. с англ. О. Поборцевой]. 2018. 352 с. URL: <https://cutt.ly/GCeRSEu>

4. Пинк Д. Драйв: что на самом деле нас мотивирует; [пер. с англ. И. Трифонова]. 2013. 274 с. URL: <https://cutt.ly/vCe2g8e>

5. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. К.: Либідь, 2003. 376 с.

6. Чернявська Т.П. Оптимізм як фактор успішності бізнес-діяльності. *Актуальні проблеми економіки і менеджменту: теорія, інновації та сучасна практика: монографія, книга восьма* / за ред. д.е.н., проф. Кузнєцова Е.А. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. С. 400-419.

7. Чернявська Т.П. Самоефективність як предиктор успішності професійної діяльності. *Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools journal homepage*. 2021.2.6. Volume 44, Number 2. pp. 44-47. URL: <https://cutt.ly/lCes3K4>

16. Електронні інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: <http://nbuv.gov.ua>

2. American Psychologist Journal: <https://cutt.ly/zV6yVxw>

3. International Journal of Scientific Research and Management: <https://cutt.ly/jV6uTxx>